

ĐỊNH HƯỚNG GIÁ TRỊ THẨM MỸ MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN(*)

Nguyễn Thu Nghĩa(**)

(**) Phó giáo sư, tiến sĩ, Viện Triết học, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

Email: nguyenthunghia75@gmail.com

Nhận ngày 6 tháng 4 năm 2020. Chấp nhận đăng ngày 20 tháng 5 năm 2020.

Tóm tắt: Các giá trị thẩm mỹ là một nguồn năng lượng to lớn góp phần thúc đẩy sự vận động và phát triển của xã hội. Các giá trị thẩm mỹ không hướng tới những lợi ích vật chất tầm thường, trực tiếp mà chúng vượt lên, lan tỏa sức sống vào mọi quan hệ xã hội, có khả năng nuôi dưỡng tinh thần, tình cảm và năng lực thẩm mỹ của con người và giúp con người vượt qua mọi bế tắc, kích lệ nguồn cảm hứng tiềm tàng của con người và thoát khỏi mọi buồn phiền. Chính vì vậy, việc định hướng các giá trị thẩm mỹ là vô cùng cần thiết. Bài viết trình bày một số vấn đề lý luận về giá trị thẩm mỹ, định hướng giá trị thẩm mỹ, các xu hướng và nội dung định hướng giá trị thẩm mỹ hiện nay.

Từ khóa: Giá trị, giá trị thẩm mỹ, định hướng giá trị thẩm mỹ.

1. Khái niệm giá trị thẩm mỹ và định hướng các giá trị thẩm mỹ

Trong quá trình phát triển của con người, chính sự phong phú của các hoạt động vật chất và tinh thần của con người đã tạo nên rất nhiều loại hình giá trị và hệ chuẩn mực thể hiện các loại hình giá trị ấy. Có hệ chuẩn mực thể hiện các giá trị sử dụng, có hệ chuẩn mực thể hiện các giá trị đạo đức, có hệ chuẩn mực thể hiện các giá trị thẩm mỹ. “Giá trị thẩm mỹ của một con người trước hết tùy thuộc vào sự phát triển, sự hoàn thiện nhân cách của những phẩm chất và những năng lực được thể hiện thực tiễn trong hoạt động chính trị - xã hội, trong

lao động sáng tạo, trong mọi hành vi, mọi quan hệ...”¹

Tác giả Nguyễn Trần Bạt cho rằng, “các giá trị thẩm mỹ thể hiện ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Đó có thể là những tác phẩm nghệ thuật (như văn học, hội họa, kiến trúc, điêu khắc...), có thể là những phong cách ứng xử, giao tiếp..., nhưng cũng có thể dưới dạng những công nghệ, kỹ thuật và cơ chế quản lý sản xuất... hay

(*) Bài viết là kết quả nghiên cứu của đề tài cấp Bộ: “Định hướng giá trị thẩm mỹ con người Việt Nam hiện nay” do PGS.TS. Nguyễn Thu Nghĩa làm Chủ nhiệm đề tài.

¹ Đỗ Huy (Chủ biên). *Chân - Thiện - Mỹ - Sự thống nhất và đa dạng trong văn hóa nghệ thuật*. Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội. 1994. tr.125.

thông qua luật pháp. Như vậy, các giá trị thẩm mỹ không thể hiện trong một lĩnh vực cụ thể của đời sống xã hội mà trong mọi hoạt động xã hội của con người. Nó tham gia cấu tạo nên môi trường văn hóa của con người”²

Theo tác giả Nguyễn Văn Phúc, “giá trị thẩm mỹ không phải là một giá trị thuần túy tách rời khỏi các giá trị ngoài thẩm mỹ. Nó chính là một hình thái khác, một phương diện khác, phương diện biểu hiện bản chất người của các giá trị xã hội ngoài thẩm mỹ. Sự thể hiện và thực hiện nó gắn liền với mọi hoạt động của con người. Mức độ bộc lộ nó tùy thuộc vào mức độ đối tượng hóa bản chất người toàn vẹn, tức là mức độ vận dụng bản chất cố hữu của con người và đối tượng trong các hoạt động người. Nói cụ thể, giá trị thẩm mỹ chính là sự thăng hoa bản chất người từ các giá trị thực dụng, giá trị đạo đức, giá trị nhận thức, giá trị tư tưởng... Điều này có thể lý giải vì sao trên tất cả các hoạt động của con người đều có thể bộc lộ giá trị thẩm mỹ. Chẳng hạn, người ta có thể nói đến vẻ đẹp của lao động, của giao tiếp, của đức hạnh, thậm chí của cả công thức vật lý học của Anhtan”³

Như vậy, có thể hiểu, giá trị thẩm mỹ là loại giá trị đặc biệt của các hiện tượng vật chất cũng như tinh thần, thoả mãn nhu cầu, lợi ích của con người, có ý nghĩa thiết thực và tích cực đối với đời sống xã hội. Đặc điểm nổi trội của giá trị thẩm mỹ so với các giá trị khác là nó gắn liền với cái đẹp từ hình thức đến nội dung.

Các giá trị thẩm mỹ, về bản chất, là sự lựa chọn của một cộng đồng người trong xã hội. Chúng được đánh giá và lưu giữ không chỉ bởi một cá nhân. Chúng được nhận thức và sáng tạo từ nhu cầu sống của xã hội. Tuy nhiên, lĩnh vực giá trị thẩm mỹ vừa rộng lớn vừa phức tạp nên trong việc lưu giữ, lựa chọn và đánh giá các giá trị thẩm mỹ có rất nhiều *khuyh hướng khác nhau*. Do đó, cần thiết phải định hướng giá trị thẩm mỹ.

Định hướng giá trị thường được hiểu theo 2 nghĩa. *Một là*, mỗi cá nhân hay cộng đồng nào đó định hướng giá trị cho mình hoặc *lựa chọn cho mình* một giá trị hoặc một hệ thống giá trị nào đây. *Hai là*, mỗi cá nhân hay cộng đồng định hướng giá trị cho một người hay một tập thể nào đây có nghĩa là *giáo dục giá trị*⁴.

Định hướng giá trị thẩm mỹ là sự tìm kiếm, phát hiện, khẳng định của chủ thể đối với những gì là giá trị đối với nó trong đời sống thẩm mỹ. Chủ thể định hướng thẩm mỹ chính là cá nhân, nhóm người, cộng đồng người, dân tộc, nhân loại. “Định hướng giá trị thẩm mỹ là hướng những giá trị được con người sáng tạo ra trên cơ sở huy động tổng hợp năng lực tinh thần nhằm thỏa mãn, đáp ứng nhu cầu tinh thần bằng hình thức hoạt động không

² Nguyễn Trần Bạt (2011), *Văn hóa và Con người*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội, tr.72.

³ Nguyễn Văn Phúc, *Giá trị thẩm mỹ và chất lượng nghệ thuật*, Tạp chí Triết học, số 4, 1991, tr 52.

⁴ Xem: Phạm Minh Hạc - Thái Duy Tuyên (Chủ biên, 2012), *Định hướng giá trị con người Việt Nam thời kỳ đổi mới và hội nhập*, Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr.53.

phải chi tuân theo hệ thống quy luật khách quan của hiện thực, mà còn tuân theo những quy luật của cái đẹp. Giá trị thẩm mỹ không tồn tại độc lập mà nó thu hút, hòa tan vào trong mọi giá trị vật chất, tinh thần xã hội. Đồng thời, nó hướng những giá trị này theo bản chất riêng của mình: nhân văn, nhân đạo hóa con người, làm cho con người ngày càng trở nên tốt, đẹp, hoàn thiện hơn. Việc định hướng thẩm mỹ cho học viên chính là góp phần gợi mở các cách tiếp cận tới cái đẹp, hiểu rõ các giá trị thẩm mỹ, nhận diện được cái phần thẩm mỹ, từ đó, góp phần phát triển những con người có nhân cách tốt, có năng lực sáng tạo cao và khát vọng vươn tới cái đẹp⁵

Các tài năng và thiên tài tạo nên rất nhiều sáng tạo thẩm mỹ. Có những tác phẩm có giá trị thẩm mỹ rất cao, có một đời sống lâu dài mà nhiều thế hệ đều ngợi ca, thán phục. Tuy nhiên, định hướng các giá trị thẩm mỹ của mỗi nền văn hoá hay phát triển nhân cách con người của một xã hội không thể là và không chỉ là do các tài năng bẩm sinh quyết định. Định hướng các giá trị thẩm mỹ phải dựa trên mối quan hệ tác động qua lại giữa khách thể thẩm mỹ và chủ thể thẩm mỹ. Giá trị thẩm mỹ của mỗi xã hội có nhiều tầng, nhiều bậc, nhiều phương diện, song dù là tầng bậc hay phương diện nào thì nó cũng là sản phẩm của tuyệt đại đa số những người lao động và chiến đấu tạo nên. Mọi giá trị thẩm mỹ của xã hội phải xuất phát từ khát vọng sống, lao động, chiến đấu và học tập của nhân dân. Những nhà lý luận định

hướng các giá trị thẩm mỹ mácxít đều tin rằng những giá trị thẩm mỹ tốt đẹp của xã hội là cuộc sống lao động và chiến đấu của hàng triệu người lao động. Động lực quan trọng nhất của sự tiến bộ xã hội là cội nguồn tạo nên những giá trị thẩm mỹ phong phú của dân tộc và thời đại xuất phát từ chính các hoạt động thực tiễn của con người. Vì thế, việc định hướng các giá trị thẩm mỹ đúng đắn của xã hội phải phù hợp với nguyện vọng và năng lực sáng tạo của quần chúng nhân dân lao động. Định hướng giá trị thẩm mỹ của xã hội phải gắn bó với năng lực và khát vọng của những con người đang lao động và sáng tạo để tạo nên những cái đẹp, cái cao cả, cái anh hùng trong đời sống.

2. Các xu hướng định hướng giá trị thẩm mỹ

Hiện nay, trên thế giới có nhiều xu hướng định hướng các giá trị thẩm mỹ. Với sự phát triển rộng khắp của các mạng xã hội, cùng với khả năng sáng tạo của con người, các giá trị thẩm mỹ cũng được định hướng theo rất nhiều chuẩn mực khác nhau. Hàng ngày, trên các mạng xã hội, có nhiều sản phẩm mang các giá trị thẩm mỹ khác nhau được đưa lên. Có sản phẩm mang giá trị thẩm mỹ đích thực được UNESCO tuyên dương. Có tác phẩm văn chương đạt giải Nobel. Có tác phẩm điện ảnh đạt giải cao trong các liên hoan

---

⁵ Nguyễn Vương Bình. *Định hướng giá trị văn hóa tinh thần cho học viên quân đội*. Website của Tạp chí Văn hóa nghệ thuật <http://vhnt.org.vn/tin-tuc/tu-lieu-trong-nuoc/28999/dinh-huong-gia-tri-van-hoa-tinh-than-cho-hoc-vien-quan-doi>--truy cập ngày 5-4-2020.

phim bởi giá trị tư tưởng tiến bộ và giá trị thẩm mỹ xuất sắc. Có nhiều tác phẩm hội họa, âm nhạc, thơ ca mang tính nhân văn, với các thông điệp tốt đẹp được truyền tải. Tuy nhiên, cũng có rất nhiều sản phẩm thiếu vắng các giá trị thẩm mỹ. Vẫn còn những bộ phim chứa nhiều yếu tố bạo lực và tính dục, khai thác quá sâu vào những bi kịch mang tính cá nhân, những bài hát với các ngôn từ phàn nàn, những tác phẩm văn chương phản lại các giá trị nhân văn và nhân đạo. Đó là chưa kể đến các tác phẩm gắn với sự điên rồ của một số cá nhân tự cho mình là nghệ sĩ tung lên mạng xã hội. Các giá trị thẩm mỹ cũng có những số phận khác nhau. Một giá trị thẩm mỹ nào đó có thể được cộng đồng này cho là tích cực, còn cộng đồng khác lại cho là tiêu cực, thậm chí là phản thẩm mỹ.

Nghịch lý trong định hướng các giá trị thẩm mỹ hiện nay xuất hiện trong các quan hệ giữa dân tộc và quốc tế, giữa truyền thống và hiện đại, giữa cá nhân và cộng đồng. Trong quá trình toàn cầu hóa hiện nay, mỗi dân tộc phải mở cửa để cho những giá trị tốt đẹp của nhân loại gia nhập vào các giá trị của mỗi dân tộc và ngược lại, các giá trị thẩm mỹ của mỗi dân tộc phải được quốc tế hóa để tham gia vào những giá trị văn minh chung của loài người. Nhưng nếu mở cửa mà không có cơ chế tiếp biến, không bảo đảm được an ninh trong văn hóa thì rất nguy hiểm. Nó có thể làm băng hoại những giá trị thẩm mỹ đã được cân bằng hàng ngàn năm trong mỗi dân tộc. Ngược lại, nếu không quốc tế hóa được các giá trị thẩm

mỹ của mình thì sớm muộn các giá trị thẩm mỹ ấy cũng sẽ trở nên lạc hậu, thiếu sức sống và mai một. Định hướng các giá trị thẩm mỹ hiện nay phải trên quan điểm của sự vận động biện chứng giữa quốc tế và dân tộc. Đó là sự định hướng tất yếu. Bởi "do giao lưu quốc tế, trên những vùng địa văn hóa và khát vọng mở rộng quan hệ xã hội mà văn hóa mỗi dân tộc không chóng thì muộn đều ảnh hưởng tới nhau. Những chủ đề của dân tộc, vận mệnh của con người, các vấn đề thiện ác, đúng sai, xấu đẹp của mỗi dân tộc đều có thể làm thốn thức trái tim hàng triệu con người không cùng dân tộc"⁶

Trong mỗi nền văn hóa của từng dân tộc có các giá trị thẩm mỹ truyền thống và có những giá trị thẩm mỹ hiện đại. Định hướng các giá trị thẩm mỹ trong thời đại ngày nay không thể không gìn giữ các giá trị truyền thống. Hiện đại hóa những giá trị thẩm mỹ truyền thống để phù hợp với những bước tiến mới của dân tộc phải dựa trên các giá trị truyền thống tốt đẹp đã được khẳng định. Không có quá trình hiện đại hóa các giá trị thẩm mỹ truyền thống nào mà lại trên mảnh đất trống không.

Định hướng giá trị thẩm mỹ mang tính chất xã hội. Cá nhân định hướng các giá trị thẩm mỹ phải theo chuẩn mực được một cộng đồng xã hội tin tưởng và mong muốn noi theo. Vì vậy, định hướng giá trị thẩm mỹ không phải là tự định hướng

⁶ Đỗ Huy (Chủ biên, 1994). *Chân - Thiện - Mỹ - Sự thống nhất và đa dạng trong văn hóa nghệ thuật*. Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội, tr.125.

giá trị của cá nhân mà phải là sự lựa chọn định hướng của một cộng đồng nhất định. Đó là mối quan hệ giữa cá nhân và cộng đồng trong định hướng giá trị thẩm mỹ. Ở đây, quyền con người phải gắn với một chuẩn mực nhân đạo, công bằng của cộng đồng.

Nhìn tổng thể, việc định hướng các giá trị thẩm mỹ của nhân loại thường gắn với các yếu tố truyền thống và hiện đại, xã hội và cá nhân, dân tộc và quốc tế. Nhưng dù là truyền thống hay hiện đại, xã hội hay cá nhân, dân tộc hay quốc tế thì đều được thể hiện ra dưới các xu hướng tích cực hay tiêu cực. Xu hướng tích cực hướng đời sống xã hội đến những giá trị nhân văn, nhân đạo cao quý, mong muốn con người hướng tới cái đẹp, cái cao cả, cái anh hùng. Xu hướng tiêu cực làm xuất hiện nhiều cái xấu, cái thấp hèn hủy hoại nhân phẩm và nhân cách con người.

3. Các nội dung của định hướng giá trị thẩm mỹ

Chính vì định hướng giá trị là hướng tới một giá trị nào đó mà phần đầu, hành động, nên cần thiết phải xác định các nội dung của định hướng giá trị thẩm mỹ.

Thứ nhất, định hướng các giá trị thẩm mỹ trước hết là *định hướng cách nhận thức, cảm thụ những giá trị thẩm mỹ*. Đây là một định hướng kép, vừa giúp hình thành cách thức nhận thức các giá trị thẩm mỹ thông qua các giác quan như đôi mắt và đôi tai để trở thành một chủ thể thẩm mỹ. Mặt khác, nhờ sự định hướng đúng đắn đó mà chủ thể thẩm mỹ có năng lực phát hiện, khám phá, phân loại, đánh giá,

thâm nhập sâu hơn vào thế giới những cái đẹp, cái cao cả, cái bi, cái hài... Nếu không được định hướng, không được rèn luyện về cách cảm thụ những giá trị thẩm mỹ, người ta không cảm thụ hết các giá trị thẩm mỹ của đối tượng và dĩ nhiên cũng không hiểu thấu đáo những phần giá trị của đối tượng. Ý nghĩa cơ bản của định hướng cảm thụ các giá trị thẩm mỹ là giúp người ta loại bỏ được các phần giá trị thẩm mỹ, các giá trị thẩm mỹ lạc hậu, đồng thời nâng cao trình độ cảm thụ cái đẹp của hình thức qua thị giác và khả năng thẩm âm nhạy bén qua thính giác. Đó là một trong những định hướng giá trị thẩm mỹ gắn bó với việc hình thành nhân cách thẩm mỹ con người.

Thứ hai, định hướng các giá trị thẩm mỹ là *định hướng trong sáng tạo các giá trị thẩm mỹ*. Đây là loại định hướng gia tăng các giá trị thẩm mỹ làm cho các giá trị thẩm mỹ của đời sống xã hội luôn phong phú, phù hợp với sự vận động của toàn bộ đời sống xã hội. Có thể gọi những định hướng về sáng tạo thẩm mỹ là những định hướng trong sản xuất các giá trị thẩm mỹ, làm cho các giá trị thẩm mỹ của xã hội giàu có hơn, phong phú hơn.

Định hướng các sáng tạo thẩm mỹ mà tập trung nhất là định hướng các sáng tạo nghệ thuật không chỉ nhằm tạo thêm các giá trị mới về số lượng, mà cơ bản hơn là tạo ra chất lượng mới cho các giá trị thẩm mỹ của đời sống xã hội. Loại định hướng này vừa phải nâng cao năng lực thẩm mỹ của người sáng tạo, vừa phải định hướng việc hình thành những công chúng cảm

thụ thẩm mỹ mới. Sản xuất thẩm mỹ tạo ra nhu cầu thẩm mỹ và ngược lại, nhu cầu thẩm mỹ tốt, cao sẽ trở lại thúc đẩy sản xuất thẩm mỹ. Đó là quy luật của định hướng thẩm mỹ sáng tạo, là định hướng giá trị thẩm mỹ con người về cả năng lực cá nhân và trách nhiệm xã hội. Định hướng giá trị thẩm mỹ thông qua các hoạt động sáng tạo thẩm mỹ của nó không những làm cho nhân cách thẩm mỹ của con người trở nên đẹp hơn, mà còn giúp cho xã hội ngày càng hoàn thiện hơn.

Sáng tạo thẩm mỹ, đặc biệt là sáng tạo nghệ thuật, rất phong phú. Có những lĩnh vực sáng tạo tiếp nối nhau thành nhiều lớp đồng sáng tạo và làm gia tăng các giá trị thẩm mỹ như một bài thơ sau khi được phổ nhạc, như âm nhạc, vũ điệu, hội họa, diễn xuất, âm thanh, ánh sáng liên kết với nhau trong lĩnh vực điện ảnh và sân khấu... Tác phẩm hội họa *Có gái đeo hoa tai ngọc trai* (tiếng Hà Lan là *Het Meisje met de Parel*) (1665) của họa sĩ Hà Lan Johannes Verme là nguồn cảm hứng cho tiểu thuyết *Girl with a Pearl Earring* (1999) của nhà văn Mỹ Tracy Chevalier. Cuốn truyện này được đạo diễn người Mỹ Peter Webber chuyển thể thành công năm 2003; sau đó, còn được chuyển thể sân khấu năm 2008.

Định hướng các giá trị thẩm mỹ trong lĩnh vực sáng tạo là loại định hướng đa tuyến, đa loại hình. Trong hình thái học nghệ thuật hiện nay, người ta biết tới hơn 400 loại hình, loại thể nghệ thuật. Trên các mạng xã hội, người ta thấy vô vàn các sáng tạo thẩm mỹ kỳ lạ của thời kỳ hội

nhập quốc tế. Vì thế, định hướng các giá trị thẩm mỹ trong lĩnh vực sáng tạo thẩm mỹ phải quan tâm đến cả nội dung tư tưởng và chất lượng thẩm mỹ. Định hướng giá trị thẩm mỹ của con người thông qua các chuẩn mực về nội dung tư tưởng và hình thức nghệ thuật làm cho mọi cung bậc, mọi giai đoạn sáng tạo nghệ thuật đều phải gắn với năng lực và trách nhiệm xã hội của con người.

Sáng tạo thẩm mỹ là một thể thống nhất giữa đối tượng thẩm mỹ và chủ thể thẩm mỹ. Thước đo giá trị của sáng tạo thẩm mỹ là tính chân thật, khách quan, nhân văn và nhân đạo. Sáng tạo thẩm mỹ trước hết phải hay, rồi chân thật, rồi hùng hồn. Nếu năng lực thẩm mỹ của một chủ thể sáng tạo thấp thì không thể có sản phẩm thẩm mỹ có giá trị cao. Giá trị cao của một sản phẩm thẩm mỹ là do hiện thực cuộc sống được phát hiện, được bộc lộ, được thể hiện một cách đúng đắn, sâu sắc, thuyết phục. Chính vì thế, chất lượng của một sản phẩm thẩm mỹ có sức mạnh cải tạo và thuyết phục to lớn với nhiều thế hệ người trong tiến trình phát triển của nhân loại. Định hướng giá trị thẩm mỹ của con người thông qua sáng tạo nghệ thuật là định hướng gắn con người với thế giới quan, với hệ tư tưởng và với khả năng lao động nghệ thuật tập trung nhất.

Thứ ba, định hướng các giá trị thẩm mỹ trong các đánh giá thẩm mỹ. Định hướng các đánh giá thẩm mỹ là một loại định hướng vừa phải có chuyên môn rất sâu và rất cao, vừa phải thấu hiểu những khuynh hướng thẩm mỹ đang vận động ngoài xã

hội. Định hướng đánh giá thẩm mỹ, *một mặt*, phải phân tích được những nguyên nhân thành công và chỉ ra những mặt hạn chế của nhà sáng tạo; *mặt khác*, phải chỉ cho công chúng biết đâu là giá trị thẩm mỹ thật và đâu là giá trị thẩm mỹ giả hiệu.

Việc định hướng các đánh giá thẩm mỹ trong thế giới nghệ thuật đặc biệt được thể hiện qua định hướng các phê bình nghệ thuật. Nếu định hướng các phê bình nghệ thuật đúng hướng, nó sẽ như một động lực kích thích toàn bộ hệ thống các giá trị thẩm mỹ vận hành mạnh mẽ tạo cho văn hóa một sức sống kỳ diệu. Nếu định hướng sai hoặc không định hướng các đánh giá thẩm mỹ sẽ tác động hỗn loạn hoặc cản bước các giá trị thẩm mỹ đang vận hành trong đời sống xã hội.

Định hướng đúng các đánh giá thẩm mỹ là một định hướng tế nhị, vừa công tâm, vừa sâu rộng, vừa cứng rắn, vừa mềm dẻo để mọi giá trị thẩm mỹ có lệch hướng thì tự tìm hướng đúng, có đúng hướng thì cùng cố và phát triển mạnh mẽ. Tinh thuyết phục, đối thoại công tâm, nhân văn, nhân đạo, không trừ dập, không độc quyền phải là nguyên tắc cơ bản của loại định hướng giá trị thẩm mỹ này. Định hướng giá trị thẩm mỹ của con người Việt Nam về mặt đánh giá thẩm mỹ đòi hỏi các chủ thể thẩm mỹ phải có hiểu biết thẩm mỹ sâu sắc và khoa học. Đây là định hướng giá trị thẩm mỹ của con người về mặt động lực phát triển đúng hệ giá trị thẩm mỹ của xã hội.

Tất cả các định hướng trong nhận thức, cảm thụ, sáng tạo và đánh giá thẩm mỹ

đều gắn bó hữu cơ với các nhu cầu thẩm mỹ, các thị hiếu thẩm mỹ đặc biệt là các lý tưởng thẩm mỹ. Vì thế, chiều sâu của mọi định hướng các giá trị thẩm mỹ của con người thực chất là *định hướng các nhu cầu thẩm mỹ, các lý tưởng thẩm mỹ* của con người, thúc đẩy cái đẹp, cái cao cả, cái anh hùng; phê phán cái xấu, cái thấp hèn, cái lạc hậu trong sự phát triển của xã hội.

Giá trị thẩm mỹ không chỉ hội tụ những nhu cầu thẩm mỹ vươn tới cái đẹp, những thị hiếu thẩm mỹ cổ vũ cái đẹp, những lý tưởng thẩm mỹ mơ ước về cái hoàn thiện trong mỗi con người, mà còn hội tụ nhiều bí ẩn có giá trị nhân văn sâu sắc trong tình cảm gia đình, nghĩa lớn dân tộc và tình hữu nghị rộng lớn trong nhân loại, làm cơ sở phát triển con người hài hòa cả trí tuệ lẫn đạo đức, cả năng khiếu lẫn tài năng sáng tạo và tình yêu bao la đối với loài người.

Định hướng giá trị thẩm mỹ gắn bó mật thiết với các giá trị khoa học, các giá trị chính trị, các giá trị đạo đức; là cơ sở tinh thần cơ bản để xây dựng con người phát triển toàn diện về lòng dũng cảm, trí thông minh, ý chí đạo đức, sự khôn khéo và khả năng sáng tạo. Định hướng giá trị thẩm mỹ sẽ làm cho con người phong phú về mặt tình cảm, nhân đạo về mặt đạo đức và chấp nhận mọi sự đối thoại các giá trị trên cơ sở lòng khoan dung và quy luật của cái đẹp. Định hướng giá trị thẩm mỹ còn có tác dụng ngăn cản cái xấu, cái ác, cái giả xâm nhập vào mỹ cảm của con người. □